

Motion till riksdagen 2009/10:C371

av **Sylvia Lindgren och Börje Vestlund (s)**

Skydd för franchisetagare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av lagstiftning till skydd för franchisetagare.

Motivering

Franchising är en företagsform som vuxit starkt i Sverige under de senaste årtiondena. Sedan några år tillbaka finns en lag som reglerar franchisegivarens skyldighet att informera en franchisetagare innan ett avtal träffas.

Redan vid tillkomsten av denna lag framhölls att den inte gav ett tillräckligt skydd för den ofta mycket utsatta grupp av småföretagare som franchisetagarna utgör. Det är därför på tiden att ta nästa steg för att i någon mån komma tillrätta med de ojämlika förutsättningar som gäller i förhållandet franchisegivare–franchisetagare.

Redan i propositionen till lagen framhölls att franchiseavtalen är påtagligt ensidigt utformade i franchisegivarens favör. Det finns idag ingen reell möjlighet för en franchisetagare att förhandla om eller påverka ett franchiseavtals innehåll. En följd av detta är att franchisetagaren kan påtvingas tvivelaktiga och oskäliga avtalsvillkor.

Det är nödvändigt att ”vässa” dagens lagstiftning med verkliga skyddsregler för den svagare parten i ett franchiseförhållande. Inte minst för att komma åt och motverka oseriös verksamhet. Ett tillgodoseende av franchisetagarens självklara skyddsbehov kan inte bara avfärdas med argument som att regelbördan för näringslivet ska minska. Vid en avvägning mellan detta argument och det berättigade kravet på skydd för en svagare avtalspart väger skyddsaspekten tyngst. Skyddslagstiftning för franchisetagare finns idag bl.a. i USA, Kanada, Frankrike, Spanien, Italien, Korea och Japan. Även Europarådet har antagit en rekommendation där medlemsstaterna uppmanas att införa lagstiftning om franchising.

Fel! Okänt namn på

Fyra områden bland flera där behovet av en skyddslagstiftning är nödvändig är:

- ? Förhandlingsrätt. Ett centralt krav när det gäller franchising är frågan om en förhandlingsrätt för franchisetagare och deras organisation. Franchisetagare måste ges en reell möjlighet att påverka sin avtalssituation.
- ? Bestämmelser om uppsägning av avtalen samt ekonomisk kompensation vid inlösen av inventarier, varulager etc.
- ? Skiljeklausul är obligatorisk i ett franchiseavtal. Detta förstärker ojämlikheten i ett franchiseförhållande. En franchisetagare kan då inte gå till allmän domstol för att få en tvist löst utan har i praktiken ingen möjlighet att processa eftersom denne löper risken att få betala hela kostnaden för skiljedom – i normalfallet uppgår kostnaden till 1–2 miljoner kronor.
- ? I standardavtalen som franchisegivare tillhandahåller finns flera bestämmelser som kan betecknas som oskäliga, t.ex. regler om viten som är så utformade att endast franchisetagaren drabbas av vite vid avtalsbrott, bestämmelser som ger franchisegivaren ensidig rätt att ändra eller lägga till moment i franchiseavtalen utan att detta först diskuterats eller godkänts av franchisetagaren.

Det finns alltför många exempel på missbruk där enskilda personer har råkat i stora ekonomiska svårigheter till följd av illa genomtänkta eller bedrägliga franchisesystem för att lagstiftaren ska kunna sitta överksam. Riksdagen bör därför till regeringen framföra behovet av lagstiftning.

Stockholm den 30 september 2009

Sylvia Lindgren (s)

Börje Vestlund (s)